

Yeni İstanbul
YAYINI

14 OCAK 1920 Çrş. No: 209

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN
ÖMER SAMİ COŞAR

Nakiye Hanım dün Sultanahmet meydanını dolduran 150.000 kişilik kalabalığa seslenirken

Istanbul'dan bizi atmak isteyenler protesto edildi :

Sultanahmet mitingine

150.000 Türk katıldı

**Kuvayı Milliye
ilân eder :**
**İSTANBUL
TÜRKTÜR**

Balıkesir'den miting heyetine yollanan telgrafta aksi bir karar Türk'ün kırılmayan süngüsü ile karşılanacaktır, deniliyor.

BALIKESİR

Müdafaai Hukuk İzmir şimal mıntakası heyeti merkezi yesi «İstanbul'da miting heyeti başkanlığına ve gazetelere» aşağıdaki telgraftı çekmiştir:

«Sevgili İstanbulumuz Büyük Fatih'in en kıymetli vadiasıdır. Aziz başkentimizin nurlu şafaklarında şanlı hilâlimiz hiç bir zaman sönmeyecektir.

«İzmir Anadolu'nun kalbi ise İstanbul da dimağıdır.»

«Onların kurtuluşu uğrunda Türk bütün mevcudiyetini fe daya amâdedir. Kuvayı Milliye ilân eder: İstanbul Türktür, ebediyen Türk kalacaktır. Onun hilâfında bir karar Türkün şimdiye kadar kırılmayan süngüsü ile karşılaşacaktır.»

EDİRNE'DEN

EDİRNE

Trakya Paşaeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti Heyeti Merkezi yesi İstanbul'da miting heyeti başkanlığına aşağıdaki telgraftı göndermiştir:

«İstanbul'un anahtarı mesabesinde olan Osmanlı ülkesinin Rumeli'de yegâne yâdigârı olan işbu ülkeye bir müddet pa yitah olabilmesi ile müftehîr bulunan Edirne'nin Osmanlılığına sadık kalan anasını arasın da muhik bir galeyân ve teber sürü mucip olmakla beraber hakkın zulüm ve kuvvete galebe edeceğine emin bulduğunuz İstanbul'un ahali muh teremesine aktedilen miting mukarreratına tamamiyle iştirak etmekte ve işbu beyanâtı protesto etmektedir.»

Kışın bu günlerinde ender görülür açık fakat soğuk ve güneşli bir havada yapılan Sultanahmet mitinginde dün 150.000 Türk iştirak etmiştir. Şehrin her köşesinden kopup gelen kalabalığa hitap eden hatipler, İstanbul'un Türk kalacağını bilhassa belirttiler ve Avrupa'da alınan kararları protesto etmişlerdir.

Mitingte ittifakta kabul edilen bir kararda, Avrupa devletlerine seslenilmekte ve eğer Doğu'da sulhun yerleşmesi isteniliyorsa aşağıdaki taleplerin yerine getirilmesi icap edeceği bildirilmektedir:

— İstanbul, Türklerindir, Türklerde kalmalıdır. Edirne ve oraya kadar topraklar Türkünündür, ayrılamaz. Bütün Batı Anadolu ve İzmir yabancı ellerden kurtarılmalıdır. Anadolu'nun doğusunda ve güneyinde Türklerle meşkün topraklar Türkiye'nindir. Gerek Osmanlı ülkesindeki Hıristiyanların ve gerek diğer memleketlerde Türkler ve Müslümanların hakları karşılıklı olarak teminata alınmalıdır.

Miting kararının en son maddesinde de, Türklerin «ciddi ve samimi muavenet ve irşadatta» ihtiyaçları bulunduğu da belirtilmiştir.

Toplantıda ilk konuşmayı Sinop Milletvekili Dr. Rıza Nur yapmış: «Bugün büyük bir felâket karşısında bulunuyoruz» diyerek henüz konferansda hiçbir şey kararlaştırılmamış olduğunu, Avrupa'nın böyle bir haksızlık yapacağını hiç ümit etmediğini söylemiş; «Türkler kadar İngilizleri seven bir millet yoktur» demiş ve şunları ilâve etmiştir:

«— Biz Türkler, İstanbul.

HEYECANLI BİR KONUŞMA YAPAN NAKİYE HANIM "FATİH'İN, SELİM'İN, SÜLEYMAN'IN MEZARINI, ECDADININ ABİDELERİ OLAN CAMİLERİ, TÜRBELERİ BIRAKIP ÇIKACAK İÇİNİZDE BİR ERKEK VAR MI?" DİYE SESLENDİ

Trakya ve Anadolusuz yaşayamayız. Bizi buradan çıkaracaklar ancak kadınlarımızı, çoluğumuzu, çocuğumuzu yere de virerek çiğneyip geçebileceklerdir. İstanbul'suz Türkiye yaşayamaz.

Rıza Nur, Amerika Başkanı Vilson'un (14 maddesi) ni ve vaatlerini de hatırlatarak: «— Eğer Amerika bundan bizi kurtarmazsa o koca millet namusu ayaklar altına alınmış olacaktır.»

Günün en heyecanlı konuşmasını kadın öğretmenler cemiyeti başkanı Nakiye Hanım yapmış ve büyük kalabalığa şu şekilde seslenmiştir:

«Efendiler, size memleketin bir kadını sıfatıyla hitap ediyorum. Fatih'in, Selim'in, Süleyman'ın mezarını, ecdadının ebedi abideleri olan camileri, türbeleri bırakıp çıkacak içinizde bir erkek var mıdır? Ben tasavvur etmiyorum. Çıkmanızdır. Brakmayacaksınız. Biz de daima sizinle beraber olacağız, yanınızdan, önünüzden ayrılmıyacağız. Hayatından ziyade sevdiği evlâdını vatan sevgisine feda eden kadınların için canını feda edeceğine elbette inanırsınız.»

Nakiye Hanım konuşmasını şu sözlerle tamamlamıştır:

«Haktan başka bir kuvvet tasavvur etmeyen bizler Allah'ın lütuf ve himayesine istinad ederek davamızdan vazgeçmiyeceğiz. Eğer Avrupa zaman za-

man dost ve müttefik addettiği, tarihine düvelî muazzamadan olduğunu kabul ve kayıttığı Türklerin son zamanlarda duçar oldukları elim felâketleri kâfi addetmiyerek sabır ve tahammüllerini ölçmek istiyeyekse Türkler de tahammülleri üzerinde ölçülebilecek mesafe kalmadığını ve artık Türklerle meşkün araziden bir karışık bile vermek kabil olmadığını ispat edecektir. Önümüzde açık iki yol var: biri, tarihimize şanımla devam etmek, ligeri gözlerimizle beraber tarihimizi de kapayıp ebediyete götürmektir.»

Nakiye Hanım'dan sonra kürsüye gelen Antalya Milletvekili Hamdullah Suphi Bey de şunları söylemiştir:

«Hakkımızda başkaları son sözlerini söylemeden evvel biz halkça, milletçe kendi hakkımızda son sözümüzü söylemek mecburiyetindeyiz. Çok geçmeden bedbaht topraklarımızda bir türlü tanımlanmayan en meşrû haklarımıza ait hükümleri tebliğ edeceklerdir. Bize uzatılacak hükümler, ondört aydan beri beklediğimiz sulhu bir idam kararıyla başlatmak isterse Trakya'dan E r z u r u m ' a kadar milyonlarca göğüssten ızdırıp ile, yeis ile bir-söz çıkacak: Biz ölmek istemiyoruz. Biz sulh diye uzatacakları idam bıçağını kendi elimizle kendi göğüsümüze saplayacak ve biz ömir ile intihar etmiyeceğiz. Biz ölmeyiz, ölemeyiz.»

Trakya'nın Ustruma nehrine kadar uzayan yekpare bir Türk memdullah Suphi Bey İzmir konusuna leketi olduğunu da hatırlatan Hamd da değinerek demiştir ki: «İzmir, efeleriyle, zeybekleriyle,

kadınlarıyla, ihtiyarlarıyla ecdattan miras kalmış paşalı ve eski silâhlarıyla tarihimizin kendisine emanet ettiği şeref ve namus borcunu ifa ediyor. Müstevîlin önünde kükrölmüş, dikilmiş olarak bir adım ileri bırakmıyor. Bütün dünyaya haykırıyoruz: Anadolu birdir, coğrafi genalliyetle, bin seneden beri her tarafa işlemiş diniyle, hürriyet ve medeniyetle birdir ve Türktür. Bunun hiçbir parçası koparılamaz, yabancıya verilemez. Yunanlılar orada kalıncıkça harp orada müebbettir.»

En son olmak üzere adaletlerinden hâlâ ümit kesmemekte inat ve ısrar ettiğimiz Avrupa İtilaf Devletlerine söylüyoruz: Türk vatanına, onun tarih ve mazisine, onun birlik hakkına lâyık olmayacak tekliflerde bulunmayın. Biz bütün bir millet efradını birbirine bağlayan binlerce can, kan ve dil rahibalarından maada bir de felâket ve iman bağıyla birbirimize bağlanmış ve yemin ettik. Trakya, İstanbul ve Anadolu'muzun Türk birliği parçalanamaz.»

Mitinge katılan büyük kalabalık derin bir yeis ve sukun içinde dağılmıştır.

Veliâhd mitingi takip etti

Veliâhd Abdülmecit Efendi dün otomobilinden mitingi takip etmiştir. Park kapısında kendisini alkışlayan talebelere hitap eden Abdülmecit Efendi demiştir ki:

«— Osmanlı lûgatından yeis ve nevmidiyi siliniz yerine azim ve metanet yazınız, ben sizin gibi mektepli gençlerden çok ümitliyim. Yaşasın Osmanlılar, yaşasın genç mektepliler.»

Bu sözlere talebeler de: «Yaşasın Veliâhd Hazretleri» diye bağırarak cevap vermişlerdir.

Damat Ferit Ayânı birbirine kattı !

ESKİ BAŞBAKAN, ANAYASAYÂYKIRI OLARAK AYÂN MECLİSİNE DOLDURDUĞU ADAMLARININ ÇIKARILMASINI ÖNLEMeye ÇALIŞTI, MUVAFFAK DA OLDU

Eski Sadrazam Damat Ferit önceki gün, şahsi menfaatleri uğruna Ayân Meclisini birbirine katmış, sert ve uzun tartışmalara sebep olmuştur. Hâdisce, Damat Ferit'in iktidarı sırasında Ayân Meclisine tayin edilen 14 yeni üyenin yemin etmeye hazırlanmaları üzerine çıkmıştır.

Tevfik Paşa'nın başkanlığında toplanan Ayân Meclisinde önce Aristidi Paşa söz almış ve yeni tayin edilen üyelerin yemin etmeleri gerektiğini hatırlatmış, bu karşılık Damat Ferit: "Evet, evet" demiştir. Bunun üzerine Çürüksulu Mahmut Paşa söz isteyince Damat Ferit şöyle demiştir:

— Zannetmem ki, zatiâliniz bir şey söyleyebileceğiniz!"

Mahmut Paşa da:

— Bendeniz zatiâlinize söylemiyorum. Reis Paşa Hazretlerine söylüyorum. Zatiâliniz Reis değilsiniz, oturunuz yerinize, "mukabelesinde bulunmuştur."

Tevfik Paşa, yeni Ayân üyelerinin tayinlerine dair Padişah'ın iradesini okumuş ve hemen sonra Damat Ferit'in şu şekilde konuştuğu duyulmuştur:

"Zannederim ki, âzâdan hiçbirinin ağız açmaya artık selâhiyeti yoktur"

Çürüksulu Mahmut Paşa da: "— Zatiâliniz, bu ders vermeye selâhiyeti yoktur" diye cevap verince Damat Ferit, Ayân Meclisine âzâ tayininin ancak Padişah'ın hak kı olup iradesine okunduktan sonra âzâdan biri bunun hakkında konuşacak olursa evvelemlerde o zaman çekilip gitmesi icap ettiğini ve Padişah'ın iradesine itaat etmiyorsa, kendisinin Ayânlığı hakkında sadır olan iradesinin de hükümsüz olması lâzım geldiğini söylemiştir.

ANAYASA !

Çürüksulu Mahmut Paşa da: "İtaat edilecek şey kanunu esaslıdır. Onun hükümlerine itaat cümlemizin vazifesidir" demiş, Ayân Meclisine üye tayini ile alakalı kanunuesasın 60 ncı maddesini hatırlatmıştır. Bu madde de: "Ayân Meclisinin başkanı ve üyeleri nihayet miktarı Mebusan Meclisinin üye sayısının üçte bir miktarını geçmemek üzere doğrudan doğruya Padişah tarafından tayin edileceği" açıkça belirtilmiştir.

Halbuki şimdiki Millî Meclisin üye sayısı göz önünde bulundurulunca yeni 14 üyenin Ayân'a dahil edilmemeleri gerekmektedir. Çünkü bu vaziyette Ayân Meclisi mevcudu, üçte bir nispetini aşmış olacaktır.

ESKİ HUDUTLAR

Damat Ferit yeniden konuşmuş ve Osmanlı İmparatorluğu'nun eski hudutlarının aynen muhafaza edileceğini iddia etmiş ve bu sebeple Mebusan Meclisinin mevcudu nun eskisi gibi 256 olarak mütalâa edilmesi gerektiğinden bahsederek bunun da üçte birinin 85 olduğunu kaydederek demiştir ki:

— Yeni 14 üyenin ilâvesi ile Ayân üye mevcudu 59 olmaktadır ki, bu da üçte bir nispetin altındadır."

Suriye, Hicâz, Irak gibi ülkelerin hâlâ Osmanlı İmparatorluğu'na verileceğinden bahsetmekte olan Damat Ferit'in, sırf kendisine bağlı olduğunu sandığı yeni 14 üyenin ile de Ayân'a girmelerini ve kendisini destekleyecek bir grup olarak bulunmalarını sağlamak maksadıyla bu şekilde konuştuğu kimlerin gözünden kaçmamıştır. Aynı zamanda hedefi, Teşkilâtı Millîye'ye bağlı birçok milletvekilinin

Şahsi menfaatleri için Ayân Meclisi'ni birbirine katan Damat Ferit.

girdiği Mebusan Meclisine karşı elinde Ayân Meclisini bulundurmamak olmuştur.

Ayân Meclisi Başkanı Tevfik Paşa da: "İşgal altındaki bölgelerden ne kadar milletvekili geleceği belli değildir, bu sebeple yeni Ayân üyeleri yemin edebilirler" demiş ve böylece mesele kapatılmış, Damat Ferit'in istediği olmuştur.

Yemin eden ve Ayân'a kabul edilen yeni üyelerin çoğu Hürriyet İttifakıdır. Bunlar Mustafa Sabri, Rıza Tevfik, Mustafa, Adil Bey, Hâdi Paşa, Mustafa Asım Efendi, İzzet Fuat Paşa, Vasfi Efendi, Zeynelabidin Efendi, Nâim Efendi'dir.

Ayân üyeleri 100'er lira maaş almaktadırlar.

Yeni İzmir Valisi: İşgal gayri meşrudur

Emin Bey, Kuvayı Millîye için de "Bu Vatan evlâtları memleketi savunmaya çalışıyorlar" dedi

Geçenlerde ölen İzmir Valisi İzzet Bey'in yerine tayin edilen sadaret eski müsteşarı Emin Bey, bir gazetecinin, ne zaman ve zifesi başına gideceği hakkındaki sorularını şu şekilde cevaplandırmıştır:

«— Henüz hareket görünüm belli değil. Hükümet tarafından ansızın harekete time lüzum gösterilmese hususi ve ailevi bazı hazırlıkları tamamladıktan sonra gitmek niyetindeyim.

Bundan sonra gazeteci ile yeni İzmir Valisi arasında şu konuşma cereyan etmiştir:

— İzmir'in işgali hakkındaki hisleriniz ne merkez dedir?

— Şüphesiz son derece gayri meşrû ve gayri âdile bir işgaldir fikrindeyim. Fakat bu husustaki fikirlerimi öğrenmek arzusunda bulunmamanızı rica ederim.»

Muhabir, valinin maksadını derhal anlamış ve «Nasıl bir siyaset takip edeceksiniz» sorusunu sormaktan vazgeçmiş ve demiştir ki:

«— Kuvayı Millîye'yi nasıl telâkki ediyorsunuz?

SANSÜR MEMURLARI MİTING ÇAĞRILARININ NEŞRİNİ DURDURDULAR

Yasaklanan makalelerden birinde şunlar yazılı: "Osmanlı Türklerinin yaşadığı Anadolu, Trakya'dan Erzuruma, Akdeniz'den Karadeniz'e kadar bizimdir. Bu hakkı kim inkâr edebilir?"

Sultanahmet mitingine müsaade vermek zorunda kalan işgal kuvvetleri kumandanları toplantı yerinde büyük bir kalabalığın bir araya gelmesini önlemek maksadıyla dün sabahki gazetelerde miting çağrı şeklinde veya heyecanı arttıracak mahiyette makaleleri tamamiyle sansüre tabi tutmuşlar ve ancak mitingden sonra bunların yayınlanmasına müsaade vermişlerdir.

İttilâf Devletlerinin sansürü tarafından dün sabah yasaklanan ve ancak dün gece yayınlanmasına müsaade verilen AKŞAM gazetesinin makalesi şöyledir:

"Bugün Sultanahmet'te gene bir toplantı var. İstanbul Müslümanları şu son felâket aylarından beri bütün İslâm âleminin yüreğini yakan bütün ıstırapları anlatıyor. Bugün hakın bir ağız ve bir kalple istediği şey basittir: Şeref ve İstiklâl!"

"Son zamanlarda İstanbul ve Osmanlı Devleti için güradan buradan gelen rivayetler bugünkü aksi sedâyı doğurdu. Bu aksisede de tessürün ve ıstırapın derin yaraları kadar verdiğimiz son kararın gözele-yici ateşi de var.

Biz diyoruz ki; İstanbul bizimdir. Bu dünyada 600, 700 senedir Osmanlı Devleti nâmiyle bir devlet yaşıyor. İstanbul, bu devletin ve bu medeniyetin küreoların bağrında bıraktığı en büyük ayak izidir. Biz varlığımızı, bütün hatıralarını bu şehre toplamışız. Galip, mağlûp, şerefli, şerefsiz ve büyük ve küçük bütün Padişahlarımız, dahillerimiz, cedlerimizi bu toprağa gömmüşüz. Bizi İstanbul'dan çıkarmak Osmanlı medeniyetini şahitsiz ve Osmanlı Türklerini secceresiz bırakmaktadır.

TENEFFÜS MESELESİ

"İstanbul bize bir kalbin vücutu bağı olduğu gibi bağlıdır. Bir can, bir teneffüs meselesidir. Biz diyoruz ki: Osmanlı Türkleri'nin yaşadığı Anadolu, Trakya'dan Erzurum'a kadar, Akdeniz'den Karadeniz'e kadar bizimdir. Bu hakkı kim inkâr edebilir?"

Burası bizim malikanemiz değil yuvamızdır. Burası, bir zaman

lar Rumeli'yi fetheden gazilerin öz anası idi. Anadolu, 300, 400 sene fetih ve gazi doğurdu. Mübarek bağrından kopardığı çocuklarını iklimden iklim, kıt'adan kıt'aya: şehirden şehire yolladı. Onlar Macaristan'ın ortasında Osmanlı şehirleri inşâ ettiler. Tuna'nın öte yakasında Osmanlı eyaletleri yarattılar. Bir gün Tuna ve Sava bu gazilerin kanının rengi ile akmaya başladı. O nihayetsiz topraklarda yerleşen Türkler bu tahşizliklerden sonra İstanbul kapılarına doğru ricat eden devletin arkasına kapıldılar ve Anadolu yakasına geçtiler. Anadolu topraklarını gös yaşlı ile karşıladı. Onlar bu ihtiyar ananın dizleri dibine oturdular ve o zamandan beri Anadolu muhacirler, gurbetzedeler, yetimler ve duldar ülkesi oldu.

"Biz vatani kime bırakabiliriz? Köklerimiz bu ana topraktan nasıl sökülebilir? Türkler, birkaç bin seneden beri Osmanlı Türkleri, birkaç asırdan beri İstiklâlin lezzeti içinde yaşadılar. İstiklâl bizim için ağacın kökü, kuşun kanadı, denizin tuzu ve insanın canı gibi bir şeydi.

Dünyanın uzak köşelerinde oturma Türkler burada bir devletleri olduğundan dolayı rahattılar. Ken dilerini gurbette hissetmezler. Bismâ ilâh hiç çekmediğimiz dâsûsîla, devlet ve İstiklâl dâsûsîlasıdır. Trakya'dan Asya sonralarına kadar iklimleri dolduran Türklerin yürüdüğü böyle bir dâsûsîla yaratacak... (sansür gene de burada bir satır çıkarmıştır).

En mesut kavimler hangi saadetleri tatmışlardır? Başlarımız şeref ve şanın en yüksek şahkalarına dokundu. Ruhumuz büyük heyecanların, büyük ideallerin, büyük hamlelerin kuvvetini biliyor. Başka milletten eksik değiliz.

Bugün büyük İstanbul mitingini anlatmaya çalışıyor. Eski tipler sade İstanbul ve Anadolu değil, şarkın bütün Müslüman kavimleri nâminâ söylüyor... (buradan sonrası sansürce tamamiyle çıkarılmıştır).

"ADANAYA DOĞRU" GAZETESİ ÇIKTI

Şehrimize gelen ilk nüshalarında anlaşıldığına göre, Anadolu'da iki yeni gazete yayınlanmaya başlanmıştır.

Bunlardan biri Kayseri'de çıkmaya başlayan (Adanaya Doğru) adlı gazetedir. Balıkesir'de bir süreden beri yayınlanmakta olan (İzmir Doğru) gibi (Adanaya Doğru) gazetesi de bu bölge Kuvayı Millîyesinin sözcülüğünü yapacaktır.

Diğer taraftan da (Eskişehir) adında bir gazete yayınlanmaya başlamıştır.

HARP ESİRLERİ DÖNÜYORLAR

Önceki gün İskenderiye'den limanımıza 66 subay ve 1300 er harp esirimiz gelmiştir.